

Stev. 18 Leto V. Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

Letos za 14% večji narodni dohodek na Kočevskem

Navzlic temu, da mednarodna konferenca v Zenevi ni prinesla še nobenih vidnih uspehov, pa vendar zanimanje zanjo ne popušta. Kar smo že zadnjič ugotovili, se vedno bolj odločno uveljavlja: korejski problem prehaja vedno bolj v ozadje, čeprav so doslej na uradnih sejah le o njem govorili, zato pa se s toliko večjo vnemo lotevajo Indokine. res sicer na neuradnih sestankih posameznih delegatov, na večerjih in sprejemih, toda ta problem je pritegnil splošno pozornost.

Na sedmih sejah ženevske konferenca sta se v korejskem vprašanju bili dve stališči, od katerih so eno zastopale ZDA in Južna Koreja, drugo pa Kitajska, SZ in Severna Koreja. Navzkriz so si prišli zlasti zaradi izvedbe volitev v Koreji, kajti prva stran zahteva volitve le v severnem delu, druga pa v obeh delih Koreje in to brez nadzorstva tujih sil. Kitajski zunanji ministri Ču En La in Je poleg tega sprožili še nesrečno vprašanje ujetnikov, ki je dovojlj dolgo mesalo štrne korejskih pogajanj. Delegati ostalih držav, ki so se zdaj v Zenevi oglašili v korejski razpravi, so se zavzemali za rešitev tega vprašanja v okviru OZN. Vsi skupaj pa niso niti za last prekinitev razprave z mrtve točke in so tako v torek sklenili, da bodo s Korejo nadaljevali spet na petkovi seji. Zanimivo je, da doslej do tega vprašanja nista zavzeli stališča niti Velika Britanija niti Francija. Menda se njuni delegati pripravljajo bolj za drugi del konferenca, ki je zdaj že toliko dozorela, da je v glavnem določeno, katere države bodo sodelovale v razpravi o Indokini.

To nalogo sta odpravila pomočnika francoskega in sovjetskega zunanjega ministra in se sporazumela, da bodo v Zenevi povabili tudi zastopnike Vietnamske, Kambodže in Laosa ter Ho Si Minha. Poleg teh bodo seveda o Indokini razpravljali zastopniki Francije, Velike Britanije, ZDA, SZ in Kitajske, mogoče pa tudi — kakor nekateri domnevajo — Indije, Burme in Indonezije. Po dosedanjih ugibanjih o poteku teh razgovorov je mogoče soditi, da bo ena stran — SZ, Kitajska in Ho Si Minh — zahtevala najprej prekinitev sovražnosti v Indokini, zatem pa šele mogoče celo na posebni konferenci, razpravo o bodoči politični ureditvi te dežele; ostali udeleženci pa se bodo najbrž zavzeli za obratni vrstni red. Tudi tu niso preveč rožnati obeti, toda po splošnih pričakovanjih in napetosti, ki je zavladala sprčo dogovorov v Indokini, svet venčarje pričakuje, da bo ženevska konferenca doprinesla določen pozitiven napredek v tem vprašanju.

Ob robu ženevske konference in okrog nje pa se seveda zgledajo še drugi dogodki. Tako je vzbudil pozornost razmeroma hiter odhod ameriškega zunanjega ministra Dullesa iz Svite. Res je Dulles že pred pričetkom konference napovedal, da se ne bo dolgo mudil v Zenevi, toda marsikoga je začudilo, da se je odpravil v Washington še pred začetkom indokitske razprave. Deloma so to spravljal v zvezi z nesoglasji med njim in predsednikom Eisenhowerjem. Govore namreč o njegovih točenih bližnjih gleda na politiko do Indokine. Prišlo je že tako daleč, da so morali v Washingtonu demantirati vesti, da bo Dulles po povratku iz Zeneve odstopil. Eisenhower pa je Dullesa pisal, da ena izmed njegovih izjav v zvezi z Indokino ne pomeni spremembe politike ZDA do te dežele. Kakšna so ozadja vsega tega do zdaj še ni jasno. Dovolj je tudi ni jasno, kako daleč sega nesoglasja med ZDA in Veliko Britanijo v prav istem vprašanju. Londonska vlada bo menda res vtrajala pri izjavi, ki jo je dal njen predsednik Churchill, da bo Velika Britanija šele po ženevski konferenci določila svoje stališče do morebitnega vmešavanja v indokitsko vojno. Washingtonu in — kot vse kaže — posebno Dullesu pa se glede tega vse bolj mudil. In navsezadnje imajo tudi v Parizu precejšnje težave, ker so v skupščini zelo deljena mnenja o politiki do Daljnega vzhoda. Nekateri stranke so hotele takojšen sestanek skupščine, toda končno so to le odložili, ker se boje vladne krize, kar bi precej nerodno vplivalo na ženevsko konferenco.

Pod predsedstvom predsednika OLO Janeza Pirnata sta 22. in 23. aprila zasedala oba zbora okrajnega ljudskega odbora Kočevja. Prisostvoval je tudi sekretar OK ZKS Jože Klarčič. Po nekaterih pripombah, ki jih je dal predsednik okrajnega gospodarskega sveta Jože Košir k osnutku družbenega plana in proračuna, so ljudski odborniki začeli razpravljati o posameznih postavkah.

SKUPNI DRUŽBENI PROIZVOD IN NARODNI DOHODEK
Skupni družbeni proizvod za leto 1954 je predviden na 2 milijardi 189 milijonov. To je 69.453 din na prebivalca (lani 61.985 din). Narodni dohodek je pa preračunan na 1 milijardo 834 milijone — 14 odstotkov več v primeru z lanskim. Na enega prebivalca bo prišlo narodnega dohodka 61.713 din.

Ce primerjamo družbeni proizvod in narodni dohodek za letošnje leto z lanskim, vidimo, da je precej višji, predvsem zaradi tega, ker bo letos zelo porasla gradbena dejavnost — za 103 odstotke v primeru z lanskim.

Za realizacijo narodnega dohodka bodo največ pripomogla večja podjetja: rudnik Kočevje, LIP Kočevje, LIP Ribnica, Tekstilna Kočevje itd. Pozabiti ne smemo tudi velikega dohodka gozdov, ki bodo dali vkljub zmanjšani sežnji, zato pa racionalnejši obdelavi, svoj delež skupnosti.

LESNA INDUSTRIJA IN KMETIJSTVO

Glede lesne industrije moramo omeniti, da se je doslej premo storiilo za razvoj lesne predelovalne industrije in premo pomagalo razvoju hitne obrti. Domača obrt da, po nepopolnih podatkih, nad 100 milijonov dohodka letno. Letos je za opremo in obrate lesne predelovalne industrije v Kočevju, Sodranci in Loškem potoku določenih 120 milijonov.

Precej je lani napredovalo kmetijstvo. Novi poljedelski stroji so pomagali uspešneje obdelati zemljo, s tem pa so povečali hektarski donos. Velik napredek so dosegla zlasti državna kmetijska posestva, ki zavzemajo skoraj polovico kmetijske proizvodnje na Kočevskem. Močno se je razvila živilnoredja; moznost krav se je povečala povprečno za 35 odstotkov. Narodni dohodek iz kmetijstva se bo v primeru z lanskim zvišal za 19 odstotkov.

INVESTICIJE

Za kovinsko delavnico v Kočevju je določenih letos 21 milijonov, za kemično tovarno 90 milijonov, za razširitev opekarne v Ribnici 60 milijonov, za predelovalno lesno industrijo v Kočevju 80, v Sodranci 25 in v Ribnici 15 milijonov dinarjev. Za negospodarske investicije: ureditev jezov na Rini 20 milijonov, vodovod v Stari cerkvi 25 in vodovod v Ribnici 4 milijone dinarjev. Investicije bodo držale: iz republiškega sklada 80 milijonov, iz pomoči LRS gospodarsko zaostalem dejavnost 160 milijonov, iz rep. proračuna 10 milijonov, iz okrajnega kreditnega sklada 12 milijonov; gospodarske organizacije bodo prispevale 132, iz okrajnega proračuna pa 50 milijonov dinarjev.

OKRAJNI PRORACUN

Okrajni proračun za 1954 znaša 220 milijonov dinarjev dohodka in prav toliko izdatkov. Ostane še odprto vprašanje primanjkljaja za socialno zavarovanje (24 milijonov). Proračun je za 25 odstotkov višji od lanskega.

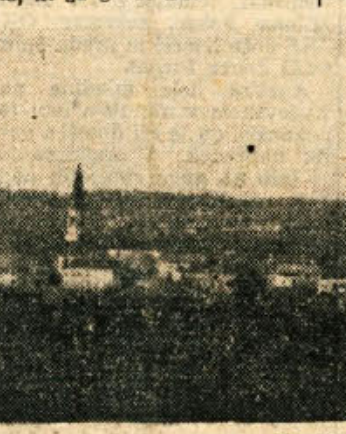
Iz okrajnega proračuna bo šlo za kulturno prosvetne namene okrog 57 milijonov, za soc. skrbitvo in ljudsko zdravje nad 51 milijonov. Precejšnje so postavke za šolstvo, dijaške domove, učila itd. Za novo šolo v Dolenji vasi je določenih 1 milijon dinarjev, za Dom omenjlih 5 milijonov, zdravstvenemu domu v Kočevju 6 milijonov.

Občinski LO Kočevje, Kočevska reka, Draga, Mozelj in Oslinica dobijo dotacij v skupnem znesku 12 milijonov 242.000 dinarjev.

Za dvig kmetijstva, živilnoredja in sadjarstva je namenjena podpora 6 milijonov 910.000 d.n. Letošnji družbeni proizvod, narodni dohodek ter okrajni proračun preračunajo, da Kočevska naglo raste in napreduje na vseh poljih gospodarske dejavnosti, industrijske in kmetijske. Družbeni plan in okrajni proračun sta bila z nebitnimi spremembami sprejeta soglasno. Karel Oražem

V Trebnjem bodo na občinski praznik odkrili spomenik padlim borcem

Občina Trebnje se že dalj časa pripravljala na svoj praznik. To bo prvi občinski praznik v Trebnjem, ki bo združen z velikim manifestacijskim zborovanjem in odkritjem spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma, ki ga gradi ZB.

Pogled na Trebnje

Maja 1942. je bil v neposredni bližini Trebnjega osnovan I. Dolenjski odred, maja 1944 pa je okupator poskušal vzpostaviti v Trebnjem svojo postojanko, ki pa ni mogla dolgo življenje za svobodo. Park in spomenik bosta v okras Trebnjega, ki želi zgraditi za park in spomenik gimnazije. Velik delež je k spomeniku prispevala ZVVI v Trebnjem.

Dolenjski list ni praznik na Muljavi

110-letnica rojstva JOSIPA JURČIČA

Štiri slovenske vasice med Grosupljami, Ribnico, Stično in Izvirom Krke — Rašica, Retje, Muljava, Podsmreka — so dale štiri velike moze slovenske kulture, kvartet slovenske besede: tvorca našega knjižnega jezika in očeta naše književnosti Primoža Trubarja, velikega kritika in slovstvenika, pisca nesmrtnega Martina Krpana, Frana Levstika, pesnika in esejista Josipa Svirarja ter našega največjega ljudskega pripovednika Josipa Jurčiča, čigar slavni Deseti

brat je še vedno vzor našega najboljšega romana. Pripovednik, nosil Jurčič po vsej pravici. Vzoren način pripovedovanja in življenja v ljudsko dušo ne samo v Desetem bratu, ampak tudi v Juriju Kozjaku, Domnu in v drugih njegovih številnih povestih in zgodbah, cela vrsta izvirnih, živih likov in tipov (spomnimo se samo Krjavlja), to so posebne vrednote, zaradi katerih je Jurčič postal ne samo klasik naše književnosti,

temveč je tudi vsa desetletja ostal in bo še dolgo ostal pripovednik, ki ga dolgo vedno rado vzame v roke in prebira. Čas preseje in zbira; marsikako slavno ime hitro zastane v pozabo, ždi v kotih, knjižnic, kvečjemu ga omeni še literarna zgodovina, za nekateri, ki zaradi svojih ne samo časovnih vrednot ostanejo kot neumenljivi sad, ostanejo živi. Naš veliki rojak z Muljave je med njimi. »Živi Jurčič.«

Sredi vojne vihere, sredi trpljenja, borb in zmag slovenskega naroda je bila 1944 minila 100-letnica Jurčičevega rojstva. Slovenski narod tega jubileja ni mogel praznovati tako, kot bi bil rad in ki je pisec Desetega brata zaslužil. Naše vseljudsko gibanje — Osvobodilna fronta je pa vendar na njegovi rojstni hiši vzdela spominsko ploščo s posvetilom: »Za 100 let, za čas, ki gre mimo, tebi, ki kmet si iz naš in naš sin, med delom in bojem gradimo, v pomladni tik pred svobodo v spomin.«

OF — Slovenskega naroda.« In zgodil se je sramotni, narodni in kulturni škandal: izdajci svojega ljudstva, domobranci, so ploščo ukradli in razbili.

110-letnico Jurčičevega rojstva praznujemo v svobodi, Slovenija, zlasti dolenjsko ljudstvo bo častno in spoštljivo proslavilo spominski jubilej svojega velikega sina, pisatelja, javnega delavca in borca za pravice slovenskega naroda v Jarmu avstro-ogrske monarhije. Spet bodo vzdali spominsko ploščo z istim besedilom kot leta 1944, hkrati bo pa v njegovi rojstni hiši odprt tudi majhen muzej. Največ vožen je napravil Zupančič Jože iz

Trebnjega. Tudi kolektiv nižje gimnazije v Trebnjem se je odzval delovni akciji. Partizanska matič Blazetič Marija in njen mož, ki sta izgubila v NOB dva sinova, prav tako kot tedaj tudi danes nista pomisljala in sta dala edino smreko, ki sta jo še imela. Kljub visoki starosti, saj sta oba preko 70 let, sta jo sama posekala in pripeljala za spomenik.

Občinski ljudski odbor je med drugim poskrbel tudi za zunanje lice kraja, tako da bodo za praznik vse hiše prebeljene.

Na predvečer praznika bo v domu Ljudske prosvete svečana akademija. Na sam praznik bo dopoldne manifestacijsko zborovanje in odkritje spomenika s kratkim kulturnim programom. Društvo Partizan bo dopoldne priredilo vrsto športnih tekmovalj in prireditev. V teh dneh bo v Trebnjem gostoval tudi Učiteljski pevski zbor iz Novega mesta.

V Trebnjem in v vsej občini se ljudje zavedajo velikega političnega pomena tega dne, ko bo občina prvič praznovala svoj praznik. Mnogo je bilo o tem živahnih razgovorov na sestankih SZDL in občani s ponosom gledajo na gradnjo, ki hitro napreduje.

V Trebnjem in v vsej občini se ljudje zavedajo velikega političnega pomena tega dne, ko bo občina prvič praznovala svoj praznik. Mnogo je bilo o tem živahnih razgovorov na sestankih SZDL in občani s ponosom gledajo na gradnjo, ki hitro napreduje.

Pomagajmo tuberkuloznim bolnikom!

V bivši Jugoslaviji je obstojala »Protituberkulozna liga«, ki je imela takrat velike naloge. Na Dolenjskem ni bilo nobenega stalnega dispanzerja. Specialista, ki je hodil vsak teden enkrat v Novo mesto, je morala praatiti Liga. Cim je hotel iti, tuberkulozni bolnik v bolnico ali zdravilišče, je moral plačati sam. Kaj pa danes? Vse to je prevzela nase država. Samo na Dolenjskem imamo 4 protituberkulozne dispanzerje in bolnišnico z 92 posteljami. V bolnišnici in dispanzerju so pregledi in zdravljenja zastojni.

Toda s tem, ko je prevzela država tako veliko breme, pa vendar niso prenehale naloge protituberkuloznih sekcij RK. Sekcije morajo omogočati bolnikom, ki nimajo sredstev, normalno zdravljenje in dispanzerju, dati podporo socialno ogroženim bolnikom in njihovim družinam, omogočiti asociacije in zboljšanje njihovih stanovanj ter posredovati okrevanim ponovno zaposlitev.

Za vse to pa mora imeti protituberkulozna sekcija denar, ki ga dobi v vsakoletnem protituberkuloznem tednu in dotacijami pod-

jetij in ustanov. Na tem mestu se mora TBC sekcija v Novem mestu zahvaliti za podporo v letu 1953: Mestni občini, podjetju »Krki«, »Rogus«, »Izbir«, »Industriji perila«, »Klavnicni in mesarji« in Zadrudni zvezi, z željo, da bi nam tudi druga večja podjetja prisločila na pomoč in ne odklanjala naših prošelj.

S tem denarjem je TBC sekcija izplačevala socialno šibkim potne stroške in kosilo ob priložnosti na zdravljenje oziroma na pregled v dispanzerju. Dajali smo podpore v hrani in omogočili nabavo zdravil. Za vse to je bilo izdano okrog 40.000 dinarjev. TBC bolnišnici v Novem mestu smo kupili radio aparat »Savica«. Tako smo omogočili onim, ki bivajo več mesecev v bolnišnici, vsaj malo zabave.

Od glavnega odbora RK pa smo prejeli veliko oblačil in drugega materiala in ga razdelili med TBC bolne in njihove družine. Naj navedemo samo glavno. Razdelili smo 8 postelj, 7 žimnic, 10 odej, 38 rjuh, 89 kosov raznega perila, 22 hlače, 6 plaščev.

Razdeljenega je bilo 280 kg mleka v prahu, 122 kg maščob in 2300 multivitaminov. Vsaka pomoč se daje na podlagi preverjenih proročanj ali po odobritvi protituberkulozne patronažne službe.

Naprošamo vsa podjetja in ustanove, da bi imeli do zaposlenih okrevanih bolnikov, kakor tudi za ponovno sprejemanje le teh v službe, boljši odnos. Če država žrtvuje ogromne vsote denarja, da spravi po večmesečnem ali letnem zdravljenju bolnika v stanje lahke zaposlitve, ali naj bo podjetje tisto, ki zaradi neuvidečnosti spet uniči zdravljenje in denar za bolnika? pomoč z odprtim srcem. Zavedajmo se, da bo tudi najmanjša pomoč dobrodošla, saj je namenjena najpotrebnejšim, ki si želijo zdravja!

NOVOMESČANI! Udeležite se polnoštevno koncerta puvskega zbora in orkestra »D Dušan Jerab, ki bo 10. maja ob 20. uri v Domu ljudske prosvete! Ves dobiček je namenjen Protituberkulozni sekciji Rdečega križa.

Vsi, ki bodo tudi letos na kakršenkoli način podprli borbo proti tuberkulozi, naj prispevajo

Z zveznim poslancem med belokranjskimi delavci

Av gust Jazbinšek, ljudski poslanec Zveznega sveta proizvajalcev za naše tri okraje, porabi veliko časa, ko obiskuje podjetja in kolektive, da spozna njihove probleme. To je naporno in odgovorno delo, vendar potrebno, kajti le tako bo kot ljudski poslanec lahko tista trdna in koristna povezava med podjetji in zvezno ljudsko skupščino.

Obisk v »Belsadu«
Bil je lep aprilski dan, ko me je Avgust Jazbinšek povabil s seboj na prvo zasedanje novega delavskega sveta rudnika rjavoga premoga v Kanjarici. Zasedanje je bilo ob tihem popoldne in ker je bil še čas sva zavila na obisk v Belsad. Vršilec dolžnosti direktorja tov. Kump je bil obiska zveznega poslancem zelo vesel, saj ima tovarna zelo polno zaved, o katerih je lahko poslancu neposredno

poročal. Predvsem bi radi povečali proizvodnjo, obratnega kredita pa imajo še manj ko lani. Najprej bi začeli s kisarino, še bolj donosna bi pa bila zganjarna. »Kajti to, kar sedaj počnemo s sadjem je prava gospodarska sabotaža«, je dejal tov. Kump. »Pri predelavi gre ves alkohol v zrak in sadje

Avgust Jazbinšek, ljudski poslanec Zveznega sveta proizvajalcev

ni tako izkoriščeno kot bi moralo biti in bi lahko bilo. Delavski svet o tem veliko razpravlja. Hudo jih stiska tudi amortizacija; plačujejo jo celo leto za polno zmogljivost obrata, čeprav je podjetje bolj sezonskega ustroja. Stroji so stari in izrabljeni, zato je proizvodnja dražja, kakor bi bila z modernimi stroji. Zastopnik iz Zagreba je prav med razgovorom sporočil: »Čeprav so naši izdelki dražji, jih bom prodal, le kvaliteta naj bo ko

Podjetje se torej uveljavlja na tržišču samo z dobro kvaliteto in kolektivni prizadeva, da jo čim bolj izboljša. Največ naročil ima

jo za malinov sok, malin je bora, zato je tudi poročal o delu tega odbora v lanskem letu. Upravni odbor je imel težko delo spriču raznih težav, ki so se bile pojavile. Z lastnim naporom in s pomočjo okrajnega ljudskega odbora je kolektiv težave uspešno premagal. Težave so bile hkrati tudi dobra šola za kolektiv in vodstvo. Nekaj sklepov upravnega odbora je sicer ostalo le na papirju, toda niso bili bistveni za podjetje. V novem delavskem svetu so, razen dveh,

Nadaljevanje na 2 strani

Kolektiv rudnika je dobro izbral

Clani novoizvoljenega sveta rudnika Kanjarice so bili že vsi zbrani v sejni dvorani. Sestnajst so jih bili izvolili na zadnjih volitvah. Največ glasov je dobil mladi jamski nadzornik Jože Požek, ke ga imajo vsi radi in mu zaupajo. Za predsednika so izvolili Janka Horvata, dosedanjega predsednika upravnega od-

V sredo 12. maja ob 19.30 v Domu ljudske prosvete

Občni zbor

Muzejskega društva Novo mesto
O vlogi in nalogi muzejev bo govoril Franjo Baš, filme Novega mesta in okolice bo predvajal Božidar Jakac. Vstopnine ni. Novomeščani, pridite v čim večjem številu!

ZA lepoto in zdravje samo krema
SOLEA
proizvod tovarne »ZLATOROG« — Maribor

Krepak porast zadružne misli v novomeškem okraju

Doslej najboljši letni občni zbor Okrajne zadružne zveze - Kmetje vedno bolj spoznavajo koristi zadružništva - Lani so zadrage ustvarile nad 44 milijonov dobička - Največ je zanimanja za napredno živinorejo

Že sama udeležba na III. rednem letnem občnem zboru Okrajne zadružne zveze v Novem mestu 28. aprila je pokazala, da zadružniki vedno bolj spoznavajo, da ima zadružništvo pri dvigavanju kmetijske proizvodnje odločilno vlogo. Med gosti je bil tudi zvezni ljudski poslanec tovariš ing. Jože Levstik.

Da je zanimanje kmetijskih proizvajalcev za kmetijsko zadružništvo vedno večje, je pokazala že udeležba na občnih zbiorih posameznih KZ, saj je bilo potrebno med 34 KZ v okraju samo v Smarjeti dvakrat sklicati občni zbor in še to največ zaradi slabega obveščanja.

Obširno in izčrpno poročilo predsednika OZZ tovariša Toneta Pirca je zajelo vso zadružno delovanje v lanskem letu. V okraju je sedaj 34 splošnih kmetijskih zadrug, ki imajo skupno 8.227

brev rezultate. Povprečna mlečnost krav v okraju je 1.300 litrov, povprečna molznost krav v rodovniku pa nad 2.000 litrov, na državnem posestvu na Grmu celo 3.039 litrov.

V okraju je bilo lani odkupljenega nad 900.000 litrov mleka. Poudarjeno je bilo, da je treba mlečno kontrolo razširiti in dvigniti mlečnost krav v okraju vsaj na povprečnih 2.000 litrov, da bo dovolj mleka za novo tovarno v Novem mestu. Slabost živinorejskih odsekov dosedaj je bila, da so skrbeli samo za selekcijo, premalo pa so se brigali za boljše krmne baze. Letos bodo živinorejski odseki razvili svojo dejavnost tudi v tej smeri, kajti tudi pri dobri pasmi velja staro pravilo, da krava pri gobcu molze.

Polaganje se uveljavlja pri KZ tudi hranilni odseki,

izkusih so ti pododbori dosegli višji hektarski donos: pri pšenici za 43 procente, pri krompirju pa celo 110 procentov. Močno so se okrepili tudi strojni odseki, prav tako pa so sadjarski odseki napravili velik korak naprej. Tem odsekom predvsem primanjkuje škroplilnic za uspešno borbo proti sadnim škodljivcem.

Kmečkemu proizvajalcu več izobrazbel

V razpravi na poročilo so delegati predvsem poudarjali potrebo po izobrazbi kmečkega človeka. Delegat KZ Sentupert Maks Kurent je izrazil željo, da naj bi bili sadjarski tečaji ne samo v Novem mestu, pač pa tudi v vseh večjih središčih, da bi bili tako dostopni čim večjemu številu zadružnikov. Poudaril je tudi, da je treba uvesti obvezno kmetijsko nadaljevalno solanje kmečke mladine. Preteklo zimo so bili v okraju trije enotedenski tečaji, katere je obiskovalo 78 tečajnikov, osem kmetijsko nadaljevalnih šol pa 163 tečajnikov. Bilo je tudi 89 širokovnih predavanj iz kmetijstva. Teh predavanj se je udeležilo nad 3000 kmetovalcev. Zelo uspešni so bili tudi eno, dvo in tridnevni tečaji s praktičnim poukom. Potrebo po večji izobrazbi kmečkega človeka so utemeljevali na splošno vsi delegati, zlasti pa delegatke. Zavedajo se, da brez znanja tudi v kmetijstvu ni napredka.

Veliko so delegati razpravljali še o težavah zadrug v obratnih kreditih. Marsikje ovirajo redno poslovanje. Pritoževali so se nad previsokimi cenami osnovnih sredstev. Delegat KZ Velika Loka je navedel primer, ki je bila pri njih sapa, ki je dejansko stala 92.000 din, ocenjena na 400.000 din.

Zdravo gledanje na vlogo zadružništva pri pospeševanju kmetijstva kaže tudi razdelitev lanskega dobička. Od skupnih 46 milijonov din so občni zbiori posameznih zadrug v okraju določili: za investicije (gradnje) 49 pro-

centov, za obratna sredstva 35 procentov, za dvig kmetijske proizvodnje 12 procentov, medtem ko so za razdelitev med člane določili samo 4 procente. Kot je poudaril tovariš ing. Levstik, je to zelo pametno naložen denar, ki bo prinašal korist tako zadružnikom kot skupnosti.

Demokratizacija v zadružništvu je pokazala, da dosega prav dobre rezultate za krepitve zadružne misli. Navzlic nekaterim pomankljivostim kmetije danes posvem drugače gledajo na zadružništvo in se ga vedno bolj prijemljejo. Iz zadrug bo potrebno čimprej odstraniti se tiste negativne pojave malomarnega in nepoštenega poslovanja posameznih službencev, ki zbujajo nezupanje kmetovalcev do zadružništva na splošno. Zlasti je treba dati poudarka razvoju in krepitvi pospeševalnih odsekov. Novi upravni odbor OZZ, ki so ga izvolili na občnem zboru bo prav gotovo imel v plodni razpravi občnega zbora najboljšo osnovo za svoje delo.

(Nadaljevanje s prve strani)

Vsi člani prejšnjega sveta, kar priča o zaupanju kolektivna in je priznanje za doseženo delo.

Letos so takoj spočetka začeli boj za izpolnjevanje proizvajalnih nalog. V prvem četrtletju so presegli vsi člani prejšnjega sveta, proizvodnja za 16 procentov, čeprav je letošnja zadolžitev višja od lanske. Takega uspeha po vojni v tem rudniku še niso bili dosegli. Delajo tudi ob nedeljah, če je treba. Boj za večjo proizvodnjo in kvaliteto bodo nadaljevali. Je sklep celotnega kolektiva. Človek občuduje člane delavskega sveta, v katerem so mlad nadzornik, šofer, strojnik in kopači, ki že 25 let vihitoj rovnice globoko pod zemljo in prehodijo na dan 900 stopnic v jamo in iz jame; občuduje namreč njihovo izredno vestnost in čut odgovornosti, ko razpravljajo o problemih rudnika. Šofer tovornega avtomobila je poudaril, da je treba zvišati odstotek kosovca, s čimer so se vsi strinjali. Znižati je pa še treba odstotek vlage in

pepela. Star kopač je pojasnil, da bodo to lahko dosegli, ker bodo sedaj odkopavali tretji sloj. Z večjim čutom odgovornosti je mogoče zboljšati tudi delo na separaciji.

V načrtu imajo povečanje rudnika in modernizacijo naprav, za kar so dobili 45 milijonov dinarjev investicij. Delavski svet sodi, da mora vsi nujno dobiti rudarskega inženirja, ki bo vodil delo za povečanje proizvodnje.

V novi upravni odbor so izvolili Požeka, Kocjana, Perušiča, Jamnikarja in Bajuka, odbor si je za izvolil za predsednika Jožeta Požekarja, ki je tudi sekretar OPC v podjetju. Predsednik upravnega odbora je pozval vse k še večji delovni disciplini in poudaril, da se v polni meri zavedajo svoje odgovornosti do kolektiva in družbe. Napeli bodo vse sile, da bo rudnik uspeval in napredoval, kot imajo v načrtu. Letos bo minilo 10 let, odkar so med NOB trboveljski rudarji s pomočjo domačinov obnovili kanizarski rudnik, ki je posledje dajal

premog za vojaške in civilne potrebe na osvobojenem ozemlju. Ta zgodovinski dogodek bo kolektiv proslavil kar najbolj slovesno. V civilni bolnišnici, ki je bila v njihovem posloppju med vojno, je izdihnil komandant NOV in POS Stane Rozman, zato mu bodo vzdali spominsko ploščo.

Vse razprave, predlogi in sklepi zasedanja delavskega sveta so pričali o visoki razvitem čutu odgovornosti do delavskega upravljanja podjetja in o dobrem poznavanju bistva vseh problemov rudnika, kar je potrdil tudi zvezni ljudski poslanec Jazbinšek in ostali gostje, ki so prisostvovali temu zasedanju delavskega sveta v Kanižarici.

Peter Romanič

Sadjarji in vinogradniki - ali poznate svoj list?

Kmetovalec, ki hoče biti napreden in si pridobiti iz svojega dela čimveč koristi zase in za skupnost, mora umno kmetovati, to se pravi, orisčitati se mora z vsemi izkušnjami in dosegli sodobne znanosti, ki prav tako kot drugim, posega na vsa področja kmetovanja. Raznovrstni inštituti po svetu in pri nas si prizadevajo čim bolj modernizirati vse kmetijske panoge, jih storiti čim bolj donosne, hkrati z olajšanjem delovne kmečkega dela. Čedalje več imamo kmetijskih strokovnjakov, strokovnih knjig in revij za naše kmetovalce. List, brez katerega bi ne smel biti zlasti noben kmetovalec in vinogradnik na Dolenjskem, je Saajzarstvo in vrtnarstvo, ki ga že šest let izdaja »Kmečka knjiga«. Saj je prav sadjarstvo pri nas treba povzdigniti, po lahkih pa tudi naše vinske gorice. Naj omenimo le zadnje, tretje številko Saajzarstva, vinarstva in vrtnarstva, ki ima polno važnih in zanimivih člankov, opremljenih s številnimi slikami na primer: O angleških sadnih sortah, Misli ob sajenju sadnega drevja, Terase v sadjarstvu, Vinogradni rajoni in okoliš LRS (z zanimivo tabelo trsnih izborov za posamezne okoliše in vinogradniško karto LRS). Kvalitativni ključ ameriških podlag, o pridelovanju regrata na naših vrtovih, o okrasnih grmkih, poročila iz različnih krajev in podobno. Skratka, bogata in koristna vsebina, ki ta list čema dovolj priporoča.

Naj omenimo še, da je celoletna naročnina (za 12 št.) samo 230 dinarjev. Kdor Saajzarstva, vinarstva in vrtnarstva še nima, naj ga naroči pri »Kmečki knjigi, Ljubljana, Miklošičeva c. 6, ali pri svoji kmetijski zadrugi.

Petdnevno posvetovanje mladinskih voditeljev kočevskega okraja

V Kočevju je bil končan petdnevni mladinski seminar za člane OK LMS, sekretarje in predsednike občinskih komitejev.

Na seminarju so predavali predsednik CK LMS Tine Remškar, članica CK LMS Milena Bokše, sekretar OK ZKS Jože Klarič in predsednik OLO Janez Pirnat.

Analiza dela mladine na Kočevskem v minulem letu je pokazala, da je bil dosežen velik napredek. V organizacijo je bilo na novo sprejetih nad 700 mladincev, ustanovljeni so bili novi aktivni mladine, ki je krepko razvila svojo dejavnost v kulturnih, fizikalnih, glasbiških in drugih društvih. Največ uspeha je mladina pokazala v fizikalni, ki je na Kočevskem postala prava mladinska manifestacija. Mladina je posegla tudi v reševanje širših družbenih vprašanj, manj pa je bilo storiženja na idejno političnem področju.

Naloga naše organizacije ni mogoče ločiti od cilja naše družbe, je v svojem predavanju dejal predsednik Remškar. Če je danes v središču vseh prizadevanj borba za dvig zavesti ljudi, da bi se čim uspešneje uveljavila načela samoupravljanja in sploh socialistične demokracije, velja to predvsem za mladega človeka. Pri graditvi socializma so v zaostanku zlasti na podeželju, zato je treba v letošnjem letu več storiti za vaško mladino. V nekaterih aktivih je vse premalo borbe za lik mladine, za njegovo sposobnost in poštenost. Marsikje se sestanki ukvarjajo s preveč

brezkonkretnimi vprašanji ali pa jemljejo razna vprašanja preveč na splošno. Naloga in moč mladinske organizacije je, da krepki disciplino, da utrjuje odnos do dela in zavest svojih članov. Dolžnost ostalih organizacij pa je, da mladini pomagajo skrbeti za mladega človeka in ga vzgajati.

O delu kmečke mladine je govorila Milena Bokše. Ker je polovico celotne površine zemlje last socialističnega sektorja, bi morali odgovorni ljudje več storiti, da bi že mladega človeka navajali na pravilni odnos do dela in družbene imovine. Ker je kočevski okraj pretežno kmetijski, je treba nujno premisliti, ali ne bi ustanovili nižje kmetijske šole. Predlog tove. Milene so podprli vsi udeleženci seminarja, saj je taka šola res potrebna in bi bila tudi izredno koristna.

O nekaterih napačnih pojmovanjih ljudske demokracije je udeležencem govoril sekretar OK ZKS tov. Klarič. O delavskem samoupravljanju in o gospodarskih vprašanjih s posebnim ozrom na kočevski okraj je predsednik OLO tov. Pirnat.

V pogovorih s tovariši predavatelji so mladinski vodje pretresali vprašanja s svojega področja. Ponekod imajo tuuden odnos do mladinske organizacije. V dobrepoljski občini

je mladina prosila kmetijsko zadrugo, da naj ji gdstopi kulturni dom, v katerem je skladišče umetnih gnojil, toda zadružniki so odgovorili, da je dom mladini nepotreben in ga ne dajo. Ker je mladina odločno vztrajala, so zadružniki sklenili, da bodo dom spremnili v valjni milin.

Mladina na področju kočevske občine se pripravlja za občinski mladinski teden, ki bo v maju.

Vprašanje nezaposlene mladine, o kateri je razpravljal III. plenum CK LMS, bo na Kočevskem mogoče rešiti le v tesnem sodelovanju gospodarskih podjetij ter družbenih in političnih organizacij. Gre zlasti za zaposlitev partizanških sirot, ki nimajo dovolj šolske izobrazbe niti kvalifikacije. V Kočevju je v ta namen ustanovljena dopolnilna šola, kjer naj bi mladinci, stari že po 18 in 19 let, dobili osnovno šolsko izobrazbo.

Seminar je bil zelo živahen in uspešen. Whu tega, da so razpravljali o vprašanjih dela mladinske organizacije na vsi, je koristen tudi v tem, da so se mladi voditelji medseboj spoznali in izmenjali svoje izkušnje.

Na koncu so se pogovorili še o slovensko-hrvaškem festivalu, ki bo junija v Koprnu.

Drago Debeljak

Naročnikom Dolenjskega lista!

Kakor za dnevne časnike bodo tudi za naš tednik od maja 1954 dalje pobirali naročnino in LRS p i s m o n o e. Prvic se bodo oglašili pri naših naročnikih še ta mesec, z zeleno tiskanimi polozicami. Pobrali bodo tekočo naročnino za letošnje PRVO POLLETJE, pri zasotankarjih tudi zasotale dolžne zneske iz leta 1953. Vsakemu naročniku bomo na hrbitni srednji del polozice napisali, koliko dolguje na doslej zapadli naročnini. Polletna naročnina za 1954 znaša 240 din.

Vse naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, vljudno prosimo, da olajšajo poštnim uslužbencem njihovo delo in da jim brez oklevanja vplačajo dolžno naročnino. Podprite pismonožo pri njihovem odgovornem delu z vlnudnostjo in razumevanjem. Ipolnite svoje dolžnost do lista, ki redno prihaja v vaš dom.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

glavnih in 1.239 družinskih članov, kar pomeni, da je v okraju nad 70 procentov kmečkih gospodarstev vseh v zadrage. Skupno so imeli lani vsi zadružni odseki nad 900 milijonov din prometa, od tega nad 46 milijonov čistega dobička. Izgubo izkazuje samo KZ Smarjeta in Otočec. Skupni primanjkljaj v vseh zadrugah znaša 4.391.000 din; od tega odpade na primanjkljaj zaradi malomarnega poslovanja 2.600.000 din. Kriminal in KZ pada in se ugotovljeni primanjkljaj nanaša predvsem na prejšnja leta. 23 KZ dosedaj še ni bilo revizijsko pregledanih.

kar kaže na večje zaupanje zadružnikov do zadrage. Največ vlagatelj ima hranilni odsek KZ Sentjerne. Vseh hranilnih odsekov je sedaj 27, skupne vloge pa so lani dosegle vsoto 3.676.000 din.

Semenska služba se pri KZ počasi razvija. Dosedaj je v okraju 9 pododborov. Najboljšta sta v Mokronogu in Senturpu, katere vodijo zadružnice. Ze pri prvih po-

Med pospeševalnimi odseki so najboljši živinorejski

Ceprav je težišče poslovanja KZ še vedno v trgovanju, se vendar vedno bolj uveljavljajo in razvijajo tudi posamezni pospeševalni odseki, predvsem po zaslugi naprednih zadružnikov. Najlepsi porast kažejo živinorejski odseki, katerih je sedaj v okraju 20. Ti odseki imajo v rodovniku 1.597 glav goveje živine, od katere je bilo lani vpsanih 379 krav. Molzna kontrola zajema že 673 krav in že kaže prve do-

ŽIVAHNO DELO V STRAŽI

V prvi polovici aprila sta bila v Straži dva važna zbora. Devetega aprila je bil občni zbor Rdečega križa, na katerem je bilo navzočih nad 300 članov s področja občine Straža. Vodil ga je Štos Albin, kot predsednik delovnega predsedstva. Od članov okrajnega odbora sta bila na zboru dr. Hočevar in prof. Zobeo, ki sta v svojih govorih orisala delo Rdečega križa pri zatiranju boleznii, sanaciji vasi, prvi pomoči pri nezgodah in v borbi proti našemu najhujšemu sovražniku - pljančevanju.

Novi odbor, v katerem je 11 članov, si je zadal velike naloge in upamo, da jih bo s svojimi predsednikom Strumbelj Martinom na čelu tudi častno izpolnil.

Štirinajstega aprila pa je bil izredni občni zbor kmetijske zadruge za izvolitev novega upravnega odbora. Občni zbor je vodil Strumbelj Martin. Člani zadrage,

Dopisujte v »Dolenjski list«

ditev zadružnega doma in vodovoda, predvsem pa skrbeti za dvig kmetijstva in sanacijo vasi. Od lanskega dobička zadrage so člani določili 1.100.000 din za druge sklade.

Kmetijski odsek zadrage je organiziral v Vavti vasi plemenito postajo plemenitih krav in telic. Trije bikci, ki jih redi ta plemenitna postaja, so tako pod stalno kontrolo kmetijskega odseka in veterinarja. Vsaka krava pa je pred pripustom pregledana glede okužbe. Od 22. aprila dalje oplemnjuje plemenitna postaja krave tudi umetno, kar bo posebno pripomoglo k pasemskemu izboljšanju in preganjanju jalovosti.

Dela pri gradnji vodovoda so v polnem teku. Izkopani jarci že čakajo, da bodo vanje položili cevi. Upajamo, da bo tudi potrebna pitna voda kmalu pritekla vsaj v Stražo in Vavto vas. P. L.

Sentjernejske novice

Pred kratkim se nam je naša vrla igralska družina zopet predstavila z igrjo ROKSI. Glavno vlogo, Roksi, je dovršeno podala Rangusova Mira, pa tudi drugi, z odličnim igralskim in režiserjem Cvetič Albino na čelu, so bili na mestu. Cestitamo igralski družini SKUD brata Pirkovič!

Igralska družina Valenske šole vadi igrjo Mlatilnica, s katero bo pod vodstvom Tončke Škerletove nastopila ob zaključku šolskega leta!

FOX daje čevljem blesek in jih konzervira

Letni obračun dela organizacij Zveze borcev NOV novomeškega okraja je predzadnje nedeljo pokazal, da so bivši borci, partizani in aktivisti, razumeli pomen in naloge svoje organizacije, kakor tudi dolžnosti, ki jih imajo kot posamezniki do družbe. V vseh organizacijah - Zvezi komunistov, Socialistični zvezi delovnih ljudi, v številnih društvih, v odborih in organih ljudske oblasti, v delavskih svetih in upravnih odborih, v proizvodnji v mestu in na deželi, prav povsod nadaljujejo borci v NOB začeto revolucijo. Odložili so puške in prišli za orodje v graditvi našega gospodarstva, ljudske oblasti, kulture in prosvete, zdravstva in vseh področij našega družbenega življenja. Zavedajo se, da so prvi policajci za najbolj dosledno borbo v graditvi socialistične družbe. Borbenost, tovarištvo, poštenost in predanost idejam socialne in nacionalne osvoboditve so tradicije NOB. Po oživljanju in gojitvi teh tradicij ne teže samo borci-partizani; vrsta pridretcev, proslav, manifestacij in podnam v vseh zadnjih letih izpričuje, da gojijo take želje vsi naši delovni ljudje.

Poročilo okrajnega odbora Zveze borcev in živahno razpravljanje, ki so ga razvili delegati, je potrdilo, da so dosegle lani organizacije ZB v

novomeškem okraju lep napredek. V primerjavi z delom in uspehi prejšnjih let lahko celo trdimo, da je lanski napredek zelo velik. Aktivno, dobro začrtano kolektivno delo okrajnega odbora ZB je rodilo zgledne sadove. Pravilna politika in reševanje nalog in dajanje pomoči občinskim organizacijam, kakor tudi sistematično delo članov okrajnega odbora ZB je v glavnem tudi pomagalo do teh uspehov. Tudi nekateri občinski odbori ZB so posnemali načrtno delo okrajnega odbora ZB in se lotevali reševanja nalog svojega območja s širšim pogledom naprej.

Važna je organizacijska utrditev vrst ZB. Namesto predlanskega okrajnega odbora, ki je štel 32 članov, je lani v okr. odboru ZB delalo 13 članov in 3-članski nadzorni odbor. Težišče dela je bilo preneseno ra občinske odbore Zveze borcev; znova naj tudi ob tej priliki poudarimo, da bo le tako, samostojno reševanje večine vprašanj in nalog naredilo iz občinskih odborov ZB sposobne voditelje organizacije na terenu. Zveza borcev ima s t a l e naloge, ki jih je treba reševati brez čakanja na navodila »od zgoraj«.

Pododbore, ki jih je bilo lani 30, so ukimli; zdaj je v okraju 23 občinskih odborov ZB, ki imajo po 7-11 članov, v odda-

Ne pozabimo oporoke padlih tovarišev!

Zveza borcev naj razvija in krepki partizansko tovarištvo, borbenost in požrtvovalnost. - Skrb za partizanske sirote, bivše borce in za utrditev občinskih organizacij so glavne naloge Zveze borcev.

ljerejših vseh oz. zaselkih pa jim pomagajo poverjeniki. Po zadnjih podatkih je v okraju 5286 članov ZB, vendar jih je verjetno nekaj več, in pa pri vseh občinskih odborih ZB točne evidence.

Ponekod se odbori slabo zadržujejo za plačevanje članarje, čeprav je znano, da morajo vsi člani ZB obvezno plačevati malenkostno članarino.

Razen skrb za postavljanje spomenikov in plošč, urejanje grobišč, zaznamovanje partizanskih krajev, zbiranje grudiva in pisanja spominov ter zgodovine NOB, urejanja muzejev in pod., ima Zveza borcev posebne obveznosti do družin padlih borcev in žrtvev fašizma, zlasti pa do njihovih otrok. Podatki o socialnih, zdravstvenih, skrbniških in vzgojnih razmerah teh otrok kažejo, da je skrb za te otroke družbeno-politični problem, ki ga ZB sama ne more rešiti. Narodnoosvobodilna vojna je zahtevala mnogo žrtve - zato

je Zveza borcev že ob svoji ustanovitvi prevzela nase moralno skrb za družine padlih borcev in žrtve fašizma. Izpolnjevanje oporoke padlih tovarišev, ki so za svobodo črtovali največ, kar more človek dati domovini, je zato častna dolžnost organizacij in posameznikov v ZB.

Po nepopolnih podatkih - obč. odbora ZB iz Dol. Toplice in Dobriča n. pr. še vedno nista poslala potrebnih podatkov, nepopolne pregled partizanških sirot pa so poslali odbori ZB Sentjerne, Gotna vas, Trebnje, Smarjeta, Dvor in še nekateri - je v novomeškem okraju 1.167 otrok padlih borcev, od tega 76 otrok brez obeh roditeljev. Na vseh osnovnih šolah v okraju je 428 takih otrok, na nižjih gimnazijah 223, na višji gimnaziji in učiteljski 19, v strokovnih šolah 40 in izven okraja v različnih vrst takih otrok je skupno 745, od tega 57 brez obeh rodi-

teljev. Pošolske mladine, ki je sedaj doma ali pa dela na kmetijah, obrti in drugih poklicih, je 422, od te 19 brez obeh roditeljev. Od teh je vključenih v trgovino in obrt 44 vajencev. Nezadovoljivi so učni uspehi te mladine. Posledica vojnih let, premajhna skrb pedagoških kadrov za take otroke (ponekod učitelji n. pr. sploh ne vedo, kdo je partizanska sirotla) in nezadostna povezava vodstev ZB s šolami in družinami, so vzrok, da učni uspehi niso boljši. Posebno skrb je treba posvetiti tisti mladini, ki bi šla radu naprej v šole (gimnazije in industrijske šole) ali v obrt. Po želji Zveze borcev morajo pomagati reševati vprašanje zaposlitve partizanskih otrok tudi obrtna in trgovinska zbornica in posredovalnica za delo na OLO. Za otroke, ki nimajo dovoljne izobrazbe za sprejem v obrt, bo v internatu v Smihelu organizirano dopolnilno šolanje.

V šolskem letu 1953/54 je bila podeljena stipendija 130 partizanškim otrokom. V okrajnem področju OLO Novo mesto je letos za šolanje teh otrok in za dopolnilno šolo predviden znesek 8 milijonov din. Zato je ena izmed osnovnih nalog obč. odborov ZB, da takoj uredijo evidenco vseh otrok, nadzirati pa morajo tudi, kako se uporabljajo stipendije za šolanje teh otrok. Ne sme se nikjer zgoditi kakor se je n. pr. v Žužemberku, kjer je skrbnik stipendije zapil. So primeri, da partizanske sirote živijo pri skrbnikih, pa ne hodijo v šole, izkoriščajo jih za delo itd. Skrbniki naj bodo predvsem člani ZB, ker bodo taki skrbniki imeli več razumevanja za bodočnega otroka padlih tovarišev.

njen., podporo in pod., pa je zgolj malomarnost kriva, da po nepotrebnem živijo v bedi. Značilno je, da so nedelavne organizacije ZB predvsem tam, kjer so nedelavni komunisti in odbori SZDL.

Ceprav je in mora biti skrb za borce in sirote ena izmed glavnih nalog ZB, pa le-ta navzlic temu ne sme prerasti v socialno skrbstvo. Dolžnost družbe je, da pomaga reševati te težke probleme. Sedanja socialna pomoč naj n. ladinca ali mladnika pripelje do življenjskega poldica, ni pa ta pomoč trajna oblika našega dela. Gre za vključitev v življenje vseh tistih, ki so zaradi posledic v vojni bili najhuje prizadeti.

Delegati so precej razpravljali tudi o vseh ostalih nalogah ZB. Pri določanju občinskih priznanj so opozorili, da jemljimo za spominske dneve predvsem obletnice zmag. Pri določanju otrok v počastniške kolonije morajo odbori ZB v bodoče bolj sodelovati in skrbeti, da pridejo do počastniške tute otroci, ki sicer ne gredo nikoli nikamor. Skrb za urejanje grobov, čuvanje spomenikov in obeleževanje krajev, znanih iz NOB, kakor tudi zbiranje zgodovinskega gradiva in pisanje občinskih kronik, vse to naj bo stalna skrb organizacij ZB.

Kmetje, obrtniki, zadruge!

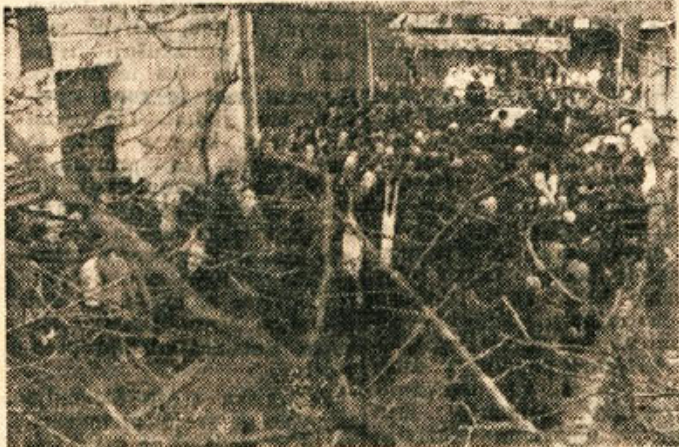
Stalne dohodke si lahko ustvarite z oddajo odpadkov železa, litine, barvastih kovin, tekstila, papirja, kosti, gume in črpinj belega in barvastega stekla.

- Preglejte vaša dvorišča, kleti in podstrešja in izločite vso
- nepotrebno šaro, ki jo odkupi naše podjetje po ugodnih cenah!

Odpadke oddajte našim skladiščem v NOVM MESTU, ČRNOMLJU in BREŽICAH.

„ODPAD“, podjetje za promet z odpadki
LJUBLJANA, Parmova 33. Telefon 32-864, 32-732

IZ NAŠIH KRAJEV

Na občinskih praznikih proslavljamo slavne dneve iz let narodno osvobodilne vojne. Večina občin na Dolenjskem in v Beli krajini je take spominske dneve že določila. Na sliki: pogled na zbrano množico v Adlešičih v Beli krajini ob proslavljanju občinskega praznika

ščaj, nadalje bo tu stal zidan družni dom, vnesni prostor bo pa urejen za otroško igrišče. Sorariji se zdaj ob prostem času urejajo igrišče.

Za bodoči gasilski dom (z gradnjo bodo kmalu začeli) so zbrali prebivalci Loškega potoka 140 m³ lesa, obljubili so pa tudi pomoč s prostovoljnimi delci. Gasilski dom bo velika zgradba z garažami za gasilsko orodje in za avto, ki vzdržuje zvezo z Ljubljano. V njem bo tudi večji prostor za potrebe TVD Partizan, sedna soba in druge priključne. Ko bo dom dograjen bo v ponos vseh Potočanov.

V Segovi vasi in Retlah je nujno potrebna asanacija. Prvo, kar je treba storiti, je urediti gnojnice in gnojilnih jam. Tu je dvojna škoda: izguba dragocenega gnojila — gnojnice, drugič so pa neurejene gnojnice leglo vsakovrstnih bolezni. Prebivalci so srami že večkrat izrazili željo, da bi začeli z urejevanjem gnojilšč, vendar s svojimi dohodki ne morejo. So pa pripravljani sprejeti kredit pod zmernimi pogoji. V Retlah bi bilo tudi nujno po-

trebno urediti, oziroma zgraditi vodovod. Vodo imajo v tem kraju slabo in nezdravo. Gradnja vodovoda pa bi bila zelo draga, saj bi stala vsa dela okrog 50 milijonov din. Sama vas tega ne bi nikoli zmogla, ob pomoči skupnosti pa je tudi ta zamisel uredljiva. O. K.

V Zburah tudi delamo

Tudi na množičnih sestankih in zborih volivcev hočemo biti med prvimi. Preteklo nedeljo smo ponovno oživili organizacijo SZDL, v kateri je vključenih tri četrtine vsega delovnega ljudstva pri nas. Naša ljudska oblast rada pomaga, da bodo ljudje boljše žive. To se kaže zlasti sedaj, ko pri nas elektrificiramo vas in ko sami nismo zmožni plačati visokih zneskov za napeljavo. Drogovi se že dvigajo. G. J.

Proslava občinskega praznika v Kostelu

Dan, ki je praznik vsega slovenskega ljudstva — 27. april — so si izbrali Kostelci za svoj občinski praznik. Pred dvajsetimi leti so italijanski okupatorji hoteli z najbolj surovim terorjem zadušiti vstajo kostelskega ljudstva, ki se je že leta 1942 množično dvignilo zoper okupatorja. Tega dne so z močnimi enotami prodrli v partizanske vasi Stružnico, Jesenov vrt in Drežnik. Pobrali so vse moške, ki se niso mogli pravočasno umakniti v gozdove, in jih v vasi Preži zverževali s sekirami pobili.

Za letošnji občinski praznik so se vse množične organizacije dobro pripravile. Člani Zveze borcev so iz raztresenih

grobov po vsej Kostelski dolini zbrali kosti padlih borcev in v Fari uredili lepo grobišče, kjer bo postavljen tudi spomenik. Občinski ljudski odbor je imel slavnostno sejo, po seji pa je bila na grobu žalna svečanost. Tu so se od padlih borcev poslovili predstavniki množičnih organizacij. Domači pevski zbor in šolski pevski zbor sta spomin padlih borcev počastila s petjem. Popoldne je bila v Domu ljudske prosvete v Fari kulturna prireditev, na kateri je igrala skupina uprizorila Klopčičevo igro »Matic«.

Največ zaslug za uspešno proslavo občinskega praznika ima vsekakor učitelstvo, ki je vložilo mnogo truda in časa za pripravo sporeda in ureditev grobišča.

Pri bodočih proslavah bi morali dati več poudarka tudi današnji stvarnosti in izkoristiti občinski praznik za manifestacije gospodarskega napredka in drugih pridobitev socialističnega razvoja, za katerega so padli borci dali svojo življenja.

Ing. Slavko Volk

Loški potok in Potočani Zahvala

Po dolgi in mrzli zimi je končno prišla pomlad tudi v potoške vasice. Delo na polju je povsod začelo, kmetje orjejo in sejejo, da boja jeseni spet polni kašča in klet.

Potočani so se letos lotili velikih načrtov; dokončno bodo uredili veliko delavnico za lesno predelovalno industrijo ter žago, ki je zelo zastarel obrat. Poleg tega imajo v načrtu gradnjo gasilskega doma. Dom bo stal v bližini osnovne šole ob glavni cesti, ki vodi proti Sodražici in Blokam. Prostor je zelo dobro izbran.

V bližini gasilskega doma bo stala v bližnji bodočnosti nova osnovna šola, stara je že pretegnata vedno številnejši mladi nara-

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Okrajna zveza PARTIZAN Novo mesto se pogloblja v delo

Te dni je Okrajna zveza Partizan Novo mesto zopet redno zasedala. Pred njo je bilo postavljenih več problemov, ki jih je bilo treba nemudoma rešiti. V odbor je bil kooptiran dr. Pavlič Marjan, ki je bil na nedavni skupščini Republiške Zveze Partizan izvoljen kot zastopnik Dolenjske. Ponovno so obravnavali proračun, ki ga je bilo potrebno delno spreminiti zaradi predvidene nastavitve administrativne moči in nanovo določeni dotaciji. Prav tako bo znana pomoč društvom, izmed katerih bo najbolj prizadet novomeški Partizan, kateremu bo možno nuditi le manjšo pomoč, kar pa je očitno premalo z ozirom na naloge in načrte, ki si jih je dal pred letosnjem letu.

Največa vsakoletna športno-politična manifestacija je Titova štafeta. Tudi letos ji moramo dati čim več poudarka. Formiran je okrajni štab, ki bo v kratkem dal navodila vsem društvom. Kazen stalne glavne proge in nekaj okrajnih prog bo uvedenih še nekaj novih in lokalnih z namenom, da se zajamejo vsi kraji, ki so pomembni iz časov NOB in naše socialistične graditve. Društva so za izvedbo štafete v svojih sektorjih že zadolžena, vsa pomoč pa jim bo nudil okrajni štab.

Ena največjih prireditev v letošnjem letu bo republiški zlet v Ljubljani, za katerega so pripravili že v teku. Udeležba na tem zletu v precejšnji meri zavisi od navedenih prog. Društva so siromašna in jim je v redkih primerih težje dati na samopomoč. Prav v tem mesecu naj društva iščejo možnosti za nakup potrebnih krogov. Seveda morajo obvladati tudi zletne vaje in program, ki se od njih zahteva. Zbor načelnikov in načelnice, ki bo 16. maja v Novem mestu, bo dal pregled dosežanj dela in priprav, obenem pa ob izmenjavi izkušenj nove smerice za nadaljnje plodno delo.

Odbojka — S kvalifikacijskih tekmovalj za vstop v I. zvezno ligo

Poročilo od preteklega tedna dopolnjuje še z nekaterimi vstiki, ki so jih novomeški odbojkarji odnesli s tega turnirja.

Na prvem mestu je treba omeniti odlično organizacijo tekmovalj, ki je bila v tokih subotičnih Spartakih. Čeprav so novomeški dopotovali pozno ponoči, jih je organizacijsko vodstvo pričakovalo in jim takoj nudilo večerjo in prenočišče.

Pri samem tekmovalju so bili novomeški odbojkarji presenečeni nad opremo svojih nasprotnikov. Imeli so namreč vsi popolnoma novo opremo in nove trenirke, kar je dalo slutiti na njihove resne priprave. O opremi Novomeščanov ni da bi govorili. Ze davno bi jo bilo potrebno izmenjati, toda kako?

Vse tekme so bile ostre in zagrižene, kondicija tekmovalcev je bila na visoki. Novomeščanom se je v zavoju za izenačenje v četrtem nizu rešil sigurnega poraza nastopajoč mrtk. Tekma se je nadaljevala drugo dne. Nasprotnik si je opomogel in po težki borbi zmagal. Še sivega dne so Novomeščani v relikvemu slogu tokli Zeman in ostvoji simpatije gledalcev. Tudi vodstvo tekmovalja se je laslasko izrazilo o igri Novomeščanov in pohvalilo njihovo vzorno disciplino.

Novomeški Partizan je imel največ in najbolj izenačene točke, medtem ko ostala moštva igrajo večinoma le na dva. Zato smo z njegovim nastopom, čeprav ni bil kronan z uspehom, popolnoma zadovoljni, pričakujemo pa, da nas bodo kaj kmalu presenetili z novimi zmagami.

Črnomaljski atleti v Karlovcu

Da bi se črnomaljski atleti pripravili za srednješkolsko prvenstvo in Stribov pokal, ki bo 16. maja v Kočevju, so se pripravili v Karlovcu. Najbolja sta bila 16-letnj Kastelic, ki je zopet vrzel kopej nad 50 m, in Musič, ki se razvija v odličnega desetbojca.

Tekmovalni rezultati: 100 m: Mušič 11,9; Čop 12,1; Likovec 12,3. Daljina: Mušič 5,78; Likovec 5,65. Krogla: Mušič 13,22; Jamšek 12,68. Koper: Kastelic 51,12; Čop 41,25. Disk: Mušič 36,60; Jamšek 31,45. Štafeta 4 x 100 — 49,4.

Dolenjski šahisti na prvenstvu LRS

V soboto začeta v Ljubljani in Portorožu polfinalna turnirja za prvenstvo LRS, kjer bosta sodelovala tudi: ing. Volk iz Kočevja in Sitar iz Novega mesta. Verjetno bo tudi Kobar iz Crmočija. Predstavniki naše Dolenjske želimo čimveč uspehov na tem težkem tekmovalju. M.

V novomeškem okraju deluje 37 kulturno-prosvetnih društev

Kulturno-prosvetno delo v novomeškem okraju je precej razgibano in čedalje bolj raste, hkrati pa pridobiva na kvaliteti tudi v takih krajih, kjer je šlo prej bolj »po domače«. Na Dolenjskem se širi in poganja korenine napredna kultura, odraz nove socialistične domovine in naše nove stvarnosti. To so potrdila tudi poročila in razprave na VI. letni skupščini okrajnega odbora Ljudske prosvete, ki je bila 24. aprila v Novem mestu.

V okraju je 37 kulturno-prosvetnih društev, med njimi tri društva Svobode in tri mladinska. Najbolj množično se v teh društvih udeležujejo dramski osebki. Skupaj je 54 igralnih dručin (1038 članov), ki so v poslovnem letu 1953/54 uprizorile 165 raznih iger, gostovale pa z njimi 245 krat. Vse te predstave si je ogledalo

71.710 ljudi, kar je vsekakor lepo število. Ta vrsta ljudsko-prosvetnega dela je ljudem pač najbližja in jih najbolj pritegne. Vsekakor bo pa treba naslednje leto izbrati igrice, da ne bo prihajalo na odrekako ničredno blago, ki ljudem kvari okus in jih zavaja v prežvelo, mračnaška miselnost. Društva naj se prejšnjemu svetujejo pri okrajnem odboru Ljudske prosvete, sektorska kulturna društva pa morajo manjšim igralnim dručinam vzgojno in strokovno pomagati.

Nekdanje dolgočasne šolske proslave državnih praznikov so postale zanimive, ker sodelujejo tudi starejši. Takih prireditev je bilo 281.

Večjih pevskih zborov je v okraju 23. Skoraj vsaka osnovna šola pa ima tudi svoj pionirski pevski zbor. Vrhu tega imamo tudi osrednji pevski zbor prosvetnih delavcev, v katerem poje 90 pevcev.

Velik uspeh je v letošnji zimi doseglo zimbolsko izobraževanje — razni tečajji (gospodinjsko-kmetijski), predavanja gospodarskih in kmetijskih strokovnjakov in predavanja ljudskih univerz za splošno izobraževanje. Letošnji obisk tečajev in predavanj je bil za 50% boljši kakor lani.

Delegati so poudarili, da se na Dolenjskem vse premalo goje ljudske plesi in to treba tudi v tem oziru storiti več, kajti folklorna kmetičke gledalce zelo zanima. Težava je s pevovodji in vodji folklornih skupin, zlasti pa manjka režiserjev. Delegati so predlagali, naj se v počitnicah organizira seminar za režiserje, pevovodje in vodje folklornih skupin.

Težko je tudi s prosvetnimi dvoranami, ki jih društva sama ne morejo vzdrževati; ponekod kmetijske zadruge zahtevajo za uporabo dvorane za kulturno prireditve kar odušak ceno, marsikje morajo igrati kar v šolski sobi, pa tudi pod kozolcem, ker pač nimajo drugega prostora. Je zadnji čas, da se zadruge, podjetja in občinski ljudski odbori zavežajo tudi svojih kulturno-prosvetnih dolžnosti, ki jih imajo na deželi in da kulturnemu razvoju vsestransko pomagajo, saj je to le ljudstvu v korist, ljudstvu Dolenjske, sicer bodo naprednejši kraji Dolenjski še dolgo očitali zaostalost.

Delegati so izvolili okrajni odbor Ljudske prosvete: Jožeta Zamljena, Lojzeta Kastelica, Boga Komelja, Karla Snavca in Juleta Šmida. A. Z.

Priznanje organizaciji SZDL Irča vas

Na terenu Irča vas pri Novem mestu je delo političnih organizacij zelo razgibano in v resnici množično. Mladinska organizacija tega terena je najboljša v Novem mestu, prav tako organizacija SZDL. Mestni odbor SZDL v Novem mestu je za prvi maj nagradil terensko organizacijo Irča vas s knjigo Življenjepis marsiala Tita. Na skupni proslavi 27. aprila in 1. maja, katere se je udeležilo lepo število mladine in članov SZDL, je bilo poudarjeno, da jim bo to priznanje samo v spodbudo za še aktivnejše delo.

Katastrofa v Črnomlju

Na povabilo tukajšnjega TVD naj bi TVD Ljubljana-Polje odigralo v Crmočju tekmo v majem roketumu. Ker se povabljeni niso odzvali, je bilo vodstvo primorano prirediti tekmo med A in B reprezentancama gimnazije. Moštvu sta se predstaviteli v sledečih postavah: A: Telatko II, Četu obično poznala njihova nevriganost, od tekme do tekme pa o svojo igro boljajali. Tako so prvega dne igro s Spartakom izgubili v treh nizih po ogorčeni borbi. Lokomotivo Šterbenec, Jaklič, Klein, Simec, Čop, Zuzelj, B. Novak (Stavdohar), B. K. Štacija II, Kastelic, Sujica I, Ivanušič in Smooci.

Igralcev je bilo okrog 150 in so bili priča velike katastrofe B moštva 29:6 (15:2). Po odigranem prvem polčasu so bejerci zaigrali boljše in v ogorčeni vrata nasprotnika. Tudi vratar je bil v tem času boljše. Gole so dosegli za A: Čop 15, Simič 11, Klein I, Zuzelj 4. Za B: Sujica I, Ivanušič 2, Kastelic 1 in Simič 1. M. Z.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR PREDGRAD

Štev. 103/1-54

Predgrad, dne 19. IV. 1954.

1. junija 1942 sta Belokranjska in Kočevska četa s pomočjo hrvaških partizanov napadli fašistično postojanko Stari trg. Partizanske enote so s tem napadom zadale Italijanom velike izgube in jih spravile v strah. V Poljanski dolini se je vseljuidski upor dalje zmagovito širil.

Pri tem zmagovitem napadu so sodelovali tudi prebivalci okoliških vasi, ki so s svojo zmago nad okupatorji dobili še večje spodbude za nadaljnji odpor proti fašističnim osvajalcem.

Ker je bil to prvi množično organizirani napad na okupatorsko postojanko Stari trg, je izdal Občinski ljudski odbor Predgrad na svoji seji dne 19. 2. 1954 na podlagi 15. člena in 2. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-88/52) na predlog Zveze borcev občine Predgrad z dne 14. 2. 1954 tale

ODLOK o razglasitvi 1. junija za ljudski praznik Občinskega LO Predgrad.

1. člen

1. (prvi) junij se razglašja za ljudski praznik občine Predgrad.

2. člen

Ta odlok velja od dneva objave na razglasnih deskah Občinskega ljudskega odbora Predgrad in po objavi v Dolenjskem listu.

Smrt fašizmu — svoboda narodul

Predsednik občinskega LO: Jurij Prebilih, s. r.

Marko Plut na črnomaljskem šolskem štadionu

Podjetje

Instalacija

LJUBLJANA, Slomškova ul. 4 tel. 20-933

izvršuje:

- centralne kurjave
- toplozračne in klima
- naprave, vodovodne
- instalacije, stavbno
- kleparstvo ter
- strelivo

Adria, Opatija, Olympia, Jaffa, Ohrid, Aleksa, Bled... FOTROSNIKI, ZAHTEVAJTE ARTIKLE! ...Marion, Darinka, Almira, Komna, Zagreb, Bristol, Dubrovnik, Tolmin, Dublin Tamara, Hamburg.

ZENSKÉ OBLEKE VOLNENE PLASČI KAMGARNI VOLNA UNIFORME TISKANO VOLNENO BLAGO - KOSMIČASTI TISK

Novoteks EXPORT TEKSTILNA TOVARNA, NOVO MESTO TEKOCI RAČUN: NB 616-T-8 - TELEFON 31 POSTNI PREDAL 38 - BRZOJAV: NOVOTEKS.

PREDILNICA T K A L N I C A BARVARNA OPLEMENJEVALNICA T I S K A R N A

IZDELUJEMO ZA DOMAČI TRG IN IZVOZ: VSAKOVRSNO PREJO, TKANINE IZ CESANE VOLNENE PREJE (KAMGARNE), POLVOLNENE IN MIKANE VOLNENE PREJE NASA VOLNENA BLAGA ZA MOŠKE IN ZENSKÉ OBLEKE TER PLASČE UZIVAJO ZARADI DOBRE KVALITETE NAJBOLJSI SLOVES KUPUJTE NAŠE BLAGO IN SE PRE-PRICAJTE O TEMI

Export, Jafovec, Dover, Oldham

